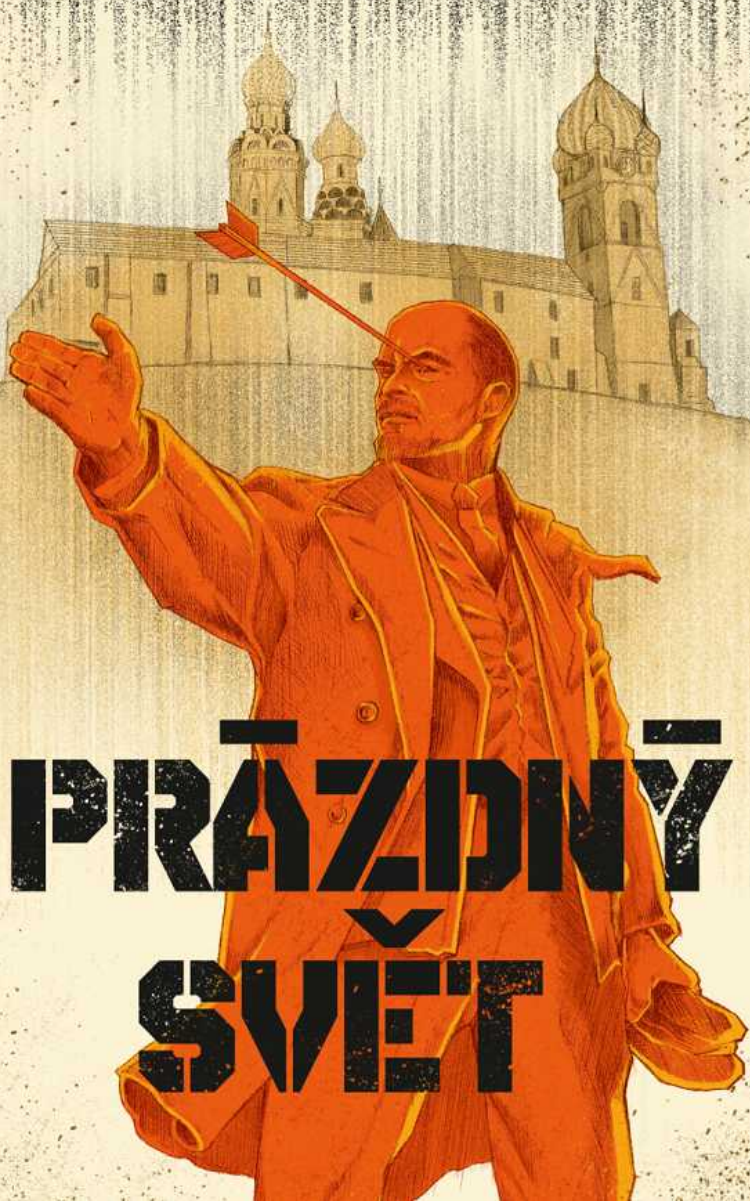

DAVID ŠENK

**PRAZDNÝ
SVĚT**

**PRAŽDNÝ
SVĚT**

DAVID ŠENK

PRÁZDINÝ
SVĚT

Copyright © David Šenk, 2020

Illustrations & Cover art © Jiří Arbe Miňovský, 2020

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2020

ISBN 978-80-7557-979-9 (print)

ISBN 978-80-7557-944-7 (ePub)

ISBN 978-80-7557-945-4 (mobi)

ISBN 978-80-7557-946-1 (pdf)

Kdyby Bůh v neděli neodpočíval, možná by měl čas na to, aby dokončil stvoření světa.

Gabriel Garcia Márquez

Podle odhadů uveřejněných minulý rok našimi demografy, žily před Velkou válkou na Zemi téměř dvě miliardy lidí. Je to vůbec možné, říkáte si. Jak si představit tak ohromné číslo? Jistě není třeba připomínat, že výrobní prostředky vlastnila tenkrát jen malá hrstka lidí. Starý svět tak více než cokoli jiného připomínal les plný mravenišť, ve kterých miliony jedinců slouží jediné královně...

Andrej Volkov, Vpřed!

Pravidelná rozhlasová relace,
Rádio Leningrad, Domovina, 2074

Část první:

Rakousko-Uhersko

Praha

podzim 1914

Svatý Benda

Ervin Lang vyšel pomalu z kostela sv. Ignáce na Karlově náměstí. Necítil se dobře. Svět mu plaval před očima, vlnil se a tetelil, Lang se bál, že upadne, že se zřítí z kamenných schodů k nohám starých dam ve vlněných kabátech.

„Chodí na mši opilý!“ budou skřehotat a poulit na něj oči, zakalené těžkými katarakty.

Ostatní návštěvníci ranní bohoslužby se kolem něho nervózně tlačili ven a kdosi ho bolestivě šťouchl do zad. Lang se neohlédl, po tváři mu přešel jen letmý stín nevole, který však vzápětí zmizel, aby ho nahradil zadumaný výraz člověka, který stojí na okraji propasti a zvažuje své možnosti.

Do kostela od vypuknutí války chodilo více lidí. Hlavně starých matrón, ale i mladých dívek. Lang jich na ranní mši nikdy předtím tolik neviděl. Měly v sobě tolik energie. Sbíhaly po schodech a rozlévaly se po parku, spěchajíce za svými povinnostmi. Jak rád by se Lang dal do řeči s některou z nich, aby do sebe nasál něco z jejich síly. Svět kolem se bortil, ony však byly

připravené táhnout svá břemena neohroženě dál a nepodvolit se.

„Je to hrůza,“ zamumlal nezřetelně. Zastavil se, vzhlédl, snad ve snaze zachytit nějaké znamení, které by mu pomohlo najít cestu dál.

Od Novoměstské radnice k němu dolehlo řehtání koní a cinkot tramvaje. Slunce se zvedalo nad město, stín kostela bezmocně lapal po domech na protější straně náměstí, slábl, a neochotně ustupoval až k pomníku Karolíny Světlé. Langovi se v očích zachytilo několik záblesků zlatých písmen na pamětní desce.

„Magická hodina,“ ozvalo se vedle něho. „Vpravdě magická. Nemyslíte?“

Lang sebou leknutím škulbl, když však poznal pátera Bočana, uklidnil se a pokusil se usmát. „Jistě, jistě, blahorodí,“ řekl uctivě.

„Všiml jsem si, pane Langu, že jste v poslední době tak trochu mimo sebe,“ nadhodil Bočan.

Lang zadržel dech. Byla to jen otázka času, kdy se Bočan v souladu se svou jezuitskou všetečností začne vyptávat. Lang věděl, co přijde.

„Dlouho jste nebyl u zpovědi.“

Byla to pravda. Báł se, že by se prořekl. Nedal by si pozor na jazyk, uklouzlo by mu jedno slůvko, pak další a další a řeka jeho obav by se rozlila z břehů. Jak by to vypadalo! Nemohl

o svém podezření mluvit. Co by následovalo? Výsměch? Ne, to ne. Měli by ho za blázna? Nejspíš ano. Ale páter Bočan byl morální, a především duchovní autoritou a zcela jistě by se pokusil s ním vše racionálně probrat. Lang na to ale ještě nebyl připravený, a tak měl v záloze schovanou odpověď. „Neřekl snad Ježíš, že přišel svět uvrhnout do ohně a že se nemůže dočkat, až vzplane?“ řekl a obavy v hlase nemusel hrát.

Bočan se zamračil. „Válka je hrozná věc, opravdu hrozná...“ řekl a zadumaně pokýval hlavou. Lang ze sebe vyrazil nervózní smích, kterého se sám lekl. Rozhlédl se a omluvně sklopil hlavu. Páter ho vzal za paži a odtáhl ho stranou ke zdi kostela. „Ale nebojte se. Četl jste noviny? Viděl jste snad vývěsky, ne? Válka bude rychlá,“ řekl hlasem, kterým v kněžišti oslavoval Boha a modlil se k jeho dobrotě.

Lang zavřel oči. Viděl žlutou vyhlášku oznamující všeobecnou mobilizaci. Slyšel hlasy vzrušených mladíků, kteří se těšili na dobrodružství, ale i nářky těch, kteří byli odvedeni od rodin a od smysluplné práce. Vývěskám ani novinám nemohl věřit. Zprávy z fronty byly neúplné a nadšení, které podle nich panovalo v celé říši, Lang nikde kolem sebe neviděl.

A rychlý sled, ve kterém si jednotlivé státy Evropy vyhlášovaly válku, mu naháněl strach. Byla to záležitost jen několika dní – smršť diplomatických nót a ultimát, na jejímž konci zavlály prapory seřazených šiků: Rakousko-Uhersko vytáhlo proti Srbsku, Rusko vyhlásilo mobilizaci a již na začátku srpna bylo ve válečném stavu s Německem. Na západě Němci vtrhli do Lucemburska, porušili neutralitu Belgie a napadli Francii, které přispěchala na pomoc Velká Británie. A tak dále, a tak dále... Po celém božím světě.

Ale snad měl Bočan pravdu – Němci v bitvě na Marně už začátkem září rozdrtili francouzskou armádu a britský expediční sbor. Zprávy o bitvě se v novinách neobjevily, ale mýty o ní se nesly od úst k ústům a popisovaly hrůzy, před kterými bledlo i Janovo Zjevení. Nepřátelští vojáci prý padali jako mouchy, z očí a uší jim stříkala krev proudem. Proslýchalo se, že německá armáda používá nějakou novou zbraň, snad bojový plyn. Rakouská vláda se předháněla v úklonách ke svému velkoněmeckému sousedovi a drahému spojenci a doufala, že zbraň bude moci použít i její vojsko.

Lang nevěděl, co si o těch historkách myslet. Ale ať už přitažené za vlasy, či pravdivé, nebyly

válečné hrůzy pravým zdrojem jeho obav. Děsil se něčeho mnohem většího, monstróznějšího a kolosálnějšího, zatím jen skrytého ve stínech pankrácké zemské trestnice.

Lang ze sebe vydoloval chabý úsměv. Páter Bočan se mu zadíval zpřímá do očí. Rychle zamrkal, snad se zalekl toho, co tam viděl, a řekl překotně: „Zvítězíme, pane Langu. Zvítězíme. Bůh stojí při nás a Ježíš vše bedlivě sleduje.“ Stiskl Langovi paži, mírně pokýval hlavou a s hranou grácií odkráčel zpět dovnitř kostela.

Zvon ve věži sv. Ignáce začal odbíjet celou.

V Langovi by se krve nedořezal. Poslední páterova slova ho uvrhla do ještě většího zmatku. *Ježíš vše bedlivě sleduje*, znělo Langovi v hlavě stále dokola.

Vydal se na cestu domů. Šouravě se ploužil parkem, přemítal, jestli se nemá zdržet, posadit se na lavičku a nechat se prohrát sluncem babího léta. Teplota pomaličku stoupala, roztřesenost z chladu chrámové lodě z něho mizela. Rozepnul si kabát, přidal do kroku a za chvíli seděl v tramvaji.

Bydlel v činžovním domě nedaleko Ringhofferovy továrny na Smíchově. Za pětadvacet minut už spěchal ulicí k domovu. Žena mu k obědu slíbila kachnu se zelím, jeho oblíbené

jídlo. Těšil se na tu dobrotu, ale uvědomil si, že je stále ještě příliš rozrušený. Nemohl v tomto stavu přijít domů. Vedl by podivné řeči a žena by se mračila, a nakonec by se na něho utrhla.

„Nech už toho,“ řekla by důrazně. „Kdo to má pořád poslouchat? Meleš pátý přes devátý, nemá to hlavu ani patu. Benda sem, Benda tam. Dej už s tím pokoj. Je mi jedno, co ten mukl dělá. A vůbec nechápu, proč to zajímá tebe.“ Lezl jí s tím na nervy. Byla to svatá žena, trpělivá, shovívavá a pořádkumilovná, ale řeči o Bendovi nesnášela. Miluška, pomyslel si, co bych si bez ní počal...

Lang zpomalil, zastavil se a zaúpěl. Bylo zbytečné ji dráždit – naproti bráně do továrny zapadl do hospody. Místní charakteristická vůně strojního oleje a rozlitého piva mu okamžitě zlepšila náladu. V rohu pivnice seděl starý harmonikář a šedivým hadrem čistil klaviaturu svého nástroje. Měl před sebou pivo a topinky s česnekem. Sál byl jinak prázdný, a tak si Lang přisedl k němu a objednal si velkou plzeň.

Když před polednem do hospody vtrhla banda funebráků Adolfa Kerbera, která sem bůhvíproč často chodila po pohřbech, měl v sobě Lang již čtyři kousky. Neměl Kerbera a jeho lidi nikdy v lásce, ale teď mu přímo naháněli hrůzu.

„Bude legrace,“ zašeptal harmonikář. „Mají teď práce nad hlavu a chodí vypomáhat i na venkovské pohřby. Jsou ve vatě.“

Lang se plaše usmál, zaplatil a spěchal domů.

Už na schodech cítil vůni majoránky, a když vstoupil do kuchyně, žena mu místo husy postavila na stůl zapečené brambory.

„Promiň, Ervine,“ řekla jemně.

Lang nechápavě zíral na talíř. Řeznictví bylo jen kousek od jejich domu, na rohu U Anděla.

„Zach tu husu, co jsem měla zamluvenou, prodal někomu na rodinnou oslavu. Za dvojnásobek.“

Válka trvala jen dva měsíce a v Praze začínaly docházet potraviny. Lang nechtěl domyslet, jak by to ve městě mohlo vypadat, kdyby Bočan neměl pravdu a válka se vlekla třeba několik let.

* * *

Celý další týden byl Lang jako na trní. Na ženu se doma utrhoval, na spolupracovníky na Pankráci řval, pokud byli služebně mladší, nadřízeným se vyhýbal. K cele, ve které byl zavřený Alois Benda, se bál přiblížit. Děsil se, že by znovu spatřil to, co z něho udělalo muže s třesoucíma se rukama, psychotika, trosku.

Sloužil na Pankráci již pětadvacet let. Čtrnáct z nich jako dozorce, posledních jedenáct jako kontrolor. Byl při tom, když Bendu přebírali od četníků. Pečlivě zapsal jeho skrovný majetek poté, co ho dozorcí svlékli a prohledali.

Benda měl tmavé vlasy, knírek, tupý pohled, soudkovité tělo a krátké, ale svalnaté ruce a nohy. Kdyby tenkrát někdo Langovi řekl, že se nový vězeň stane jeho noční můrou, hlasitě by se smál. „Takových Bendů jsme tu už měli,“ řekl by. „A kde je jim dnes konec? Prdí do hlíny.“ Pravdou ale bylo, že poprav na Pankráci ubývalo, dával se teď mnohem větší důraz na převýchovu a nápravu trestanců, i těch odsouzených k těžkému žaláři, a Lang se modlil, aby Benda nedostal milost. V posledních letech se to stávalo dosti často, většinou na poslední chvíli. Strážné to popuzovalo a demoralizovalo a úředníkům, jako byl Lang, to přidělovalo práci.

Bendu chytili a poslali do arestu jen několik dní před atentátem v Sarajevu, a to jediné ho pravděpodobně drželo při životě. Úřední mašinérie se kvůli válce zpomalila, a pokud už někomu v justičním paláci ležel na stole rozkaz k Bendově popravě, mohlo to trvat další týdny, či možná i měsíce, než doputuje na Pankrác k rukám ředitele a jeho kontrolora.